

Nom _____

Data _____

Conversa amb Josep Planas, sobreguarda del Parc Natural del Montseny, Juliol 2010

Em vaig fer guarda del Parc del Montseny l'any 1972, quan es creà el Parc, i després de trenta-sis anys fent de guarda forestal del Parc, ara en sóc un dels dos caps.

El Montseny ha canviat, en els darrers quaranta o cinquanta anys, per bé. L'any 1977 la instauració del Parc va arribar just a temps d'aturar desenvolupaments urbanístics que ja estaven a punt de començar, i a poc a poc, vam poder anar endreçant totes les activitats que aquí s'hi feien i tenint cura de la muntanya. Perquè el Parc necessita cura: de les sequoies monumentals de Santa Fe, per exemple, que tenen parallamps dalt la copa per evitar que siguin partides per llamps; dels visitants discapacitats, per als quals estem fent itineraris adaptats per a cadires de rodes, o dels animals ferits, que portem a Torreferrussa, on són els agents rurals de Medi Natural els que en tenen cura.

Del quasi milió i mig de visitants anuals que teníem fa uns anys, actualment n'hi deu haver menys de nou-cents mil. Vénen sobretot a la tardor, quan s'acaba la temporada de la platja, per les castanyes i els bolets, i els problemes que tenim es deuen al fet que la gent pensa que tot el bosc és públic, de tots, quan el vuitanta-cinc per cent del sòl del Montseny és privat.

Els visitants abans entraven a les propietats privades, dins dels conreus; jo he vist, ja fa anys, gent fent caure dels castanyers les castanyes a cops de bastó! Ara aquests comportaments són infreqüents. En aquests anys hem passat de la moda de les motos de trial i del motocròs als 4 x 4, i actualment als quads, que, segons com, quan fan carreres, per exemple, poden causar grans destrosses; les denúncies que posem acaben en multes sovint, d'uns cent a uns quatre-cents euros, o més i tot. D'altra banda, s'ha reduït molt el risc de foc, però tot i així tenim sis cotxes amb dipòsits d'aigua al Parc, de juny a setembre, i dotze vigilants del foc, preparats per si fan falta; des de l'incendi terrible del 1994, quan la sequera i els vents i una sèrie de factors extraordinaris van coincidir fatalment, no s'ha produït una situació de risc semblant, afortunadament.

A vegades els visitants es queixen dels trets dels caçadors i ens truquen, però els diem que no pateixin, que la caça és una activitat permesa i regulada, i fins i tot sovint beneficiosa per al Parc. Sort en tenim, dels caçadors, perquè els senglars fan molt de mal a les collites dels pagesos, no pel que mengen sinó pel que destrossen!

De tot el que fem els guardes al Parc, el més interessant és, per mi, participar en tasques d'observació d'espècies que necessiten protecció especial, com ara els ratpenats, els rapinyaires o els tritons del Montseny; participar també en feines d'extinció de plagues, com ara les del cranc americà, que es menja tot el que troba i competeix amb el cranc ibèric, que és una espècie pròpia d'aquí, o posar trampes per a la processonària, etcètera.

L'àguila marcenca i l'aligot vesper són els rapinyaires més notables del Montseny; també hi ha diversos rapinyaires nocturns, com ara el mussol comú, el mussol banyut o l'òliba. Una cria d'esparver es pot vendre per més de sis-cents euros, i a nosaltres, al Parc, ens en van espoliar dos nius amb quatre cries que teníem observades, no fa pas tant. Potser se'ls emporten a l'estranger.

Del tritó, no ens agrada parlar-ne gaire, i encara menys explicar on se'l pot trobar, perquè és una espècie endèmica en perill d'extinció. És molt difícil de veure, i només de nit, pels barrancs. N'hem criat en captivitat, i ara n'hem alliberat; és un experiment, ja veurem què passa.

Quin és el futur del Parc?

És difícil preveure l'impacte de les activitats humanes, dels accidents naturals o del clima sobre la vegetació o la fauna del Parc.

Aquí dalt a la muntanya jo he vist els boscos de faig créixer durant tots aquests anys, i fins i tot estendre's muntanya amunt, on colonitzen matollars i prats antigament pasturats, compartint l'espai amb els ginebrons. Els boscos en general han crescut en tots aquests anys, en bona part també per l'abandonament de l'agricultura. La majoria d'espècies són autòctones, però també n'hi ha de noves, com l'avet de Douglas, implantat per Jesús Masferrer quan les artigues, zones desforestades per plantar-hi cereals i patates en anys alterns durant la Guerra Civil, van quedar sense ús després de la Guerra. Aquests avets poden comercialitzar-se com a arbres de Nadal, però la mà d'obra és cara, i es necessiten molts anys perquè els arbres creixin prou. Ara molta gent prefereix arbres de plàstic, que duren més! O sigui, les activitats forestals estan malament, no sé si pitjor que les agrícoles i ramaderes. Abans, els propietaris forestals guanyaven molt, en l'època del carbó vegetal, quan la mà d'obra era barata i es pagava bé el carbó; avui és tot el contrari, des que arribà el gas.

Les subvencions als propietaris forestals són poques, penso jo, o són inadequades, em penso que no donen ni per netejar els boscos. L'explotació forestal té un futur negre. Abans pensava que la biomassa podia ser la solució, però una caldera de biomassa costa quatre o cinc mil euros, mentre que una de gasoil, només mil. Caldrien polítiques més decidides a favor de la biomassa, però diuen que l'Estat necessita els impostos sobre els combustibles fòssils.

Hem de fer compatibles amb la conservació del Parc les activitats humanes, i el balanç és delicat. Cap a un futur que jo no acabo de veure clar. Però em jubilo d'aquí a un any i mig, deixo pas a les generacions següents! A mi, més que mòbils i ordinadors, m'agrada parlar, conversar, com heu vist. A partir d'ara tindrè més temps per estar amb els néts, però em sap greu deixar de voltar pel Parc com a guarda. Potser mai no podré deixar de tenir cura del Parc. Tenia raó el director del Parc quan em deia que per treballar aquí en lloc de cobrar jo hauria de pagar, però això no cal dir-ho gaires vegades, no fos cas que ens creguessin!

Font: Explora la biodiversitat. Fundació Ersília

[Http://www.ersilia.net/lab_biodiversitat](http://www.ersilia.net/lab_biodiversitat)

